

KRZYSZTOF SPODARYK

PATOLOGIA
NARZĄDU
RUCHU

PZWL

© Copyright by Krzysztof Spodaryk, Warszawa 2002
© Copyright by Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Przedruk i reprodukcja w jakiegokolwiek postaci całości
bądź części książki bez pisemnej zgody wydawcy są zabronione.

Redaktor: mgr *Elżbieta Wońska*
Redaktor techniczny: *Franciszka Wyszomirska*
Korekta: *Zespół*

Projekt okładki i stron tytułowych: *Lidia Michalak-Mironńska*
Ilustracja na okładce: Aaliya Landholt/Shutterstock

Wydanie 1 – 1 dodruk
Warszawa 2016

ISBN 978-83-200-5114-8

Wydawnictwo Lekarskie PZWL
02-460 Warszawa, ul. Gottlieba Daimlera 2
tel. 22 695-43-21
www.pzwl.pl

Księgarnia wysyłkowa:
tel. 42 680-44-88; infolinia: 801 33 33 88
e-mail: wysylkowa@pzwl.pl

Druk i oprawa: OSDW Azymut Sp. z o.o., ul. Senatorska 31, 93-192 Łódź

Informacje w sprawie współpracy reklamowej: reklama@pwn.pl

Spis treści

Układ szkieletowy	11
Morfologia tkanki kostnej	11
Histogeneza tkanki kostnej	14
Kształtowanie się kręgosłupa	15
Kształtowanie się kończyn	18
Kształtowanie się stawów	21
Wady rozwojowe stawów	22
Wady rozwojowe kości	23
Patologia chrząstki wzrostowej	27
Przebudowa tkanki kostnej	28
Proces starzenia się kości	30
Choroby metaboliczne kości	32
Metabolizm wapnia i fosforu	32
Osteoporoza	40
Osteoporoza młodzieńcza	43
Osteoporoza idiopatyczna wczesnego wieku dojrzałego	44
Osteoporozy wtórne	44
Osteoporoza w hiperglikokortykoidyzmie	45
Osteoporoza w hipertyreozie	45
Osteoporoza spowodowana unieruchomieniem	45
Krzywica i osteomalacja	46
Stany niedoborowe witaminy D	46
Choroby przewodu pokarmowego a metabolizm tkanki kostnej	47
Choroby nerek a metabolizm tkanki kostnej	47
Osteodystrofia nerkowa	49
Zespół Sudecka	50
Choroba Pageta	51
Martwice aseptyczne	52
Choroby tkanki kostnej w endokrynopatiach	55
Wrodzona niedoczynność tarczycy	55
Karłowatość przysadkowa	56
Zespół Turnera	56
Akromegalia	57
Zespół Cushinga	57
Nadczynność przytarczyc	58
Dysplazja włóknista	58
Gojenie się tkanki kostnej	59
Gojenie kostną	59
Gojenie kości gąbczastej	61
Pierwotne gojenie kości	61
Uwapnienia i kość ektopiczna	62

Morfologia stawów	63
Płyn maziowy	65
Patologia płynu maziowego	66
Chrząstka stawowa	67
Choroby chrząstki stawowej	69
Zapalenie stawów	71
Choroby stawów związane z odkładaniem się kryształów	72
Gojenie chrząstki stawowej, ścięgien i więzadeł	74
Systematyka chorób kości i stawów	75
Choroby kości	76
Choroby stawów	96

Układ mięśni szkieletowych 100

Morfologia i fizjologia tkanki mięśniowej poprzecznie prążkowanej	100
Budowa komórki mięśnia szkieletowego	100
Zaburzenia rozwojowe i starzenie się mięśni	108
Metabolizm włókna mięśniowego	110
Resynteza ATP w reakcji fosfokreatyny	114
Resynteza ATP w reakcji miokinezy	116
Resynteza ATP w procesie glikolizy	116
Resynteza ATP w procesie tlenowym	120
Substraty energetyczne mięśni szkieletowych	126
Przemiany glukozy	126
Przemiany kwasów tłuszczowych	127
Przemiany aminokwasów	128
Skurcz włókna mięśniowego	129
Rodzaje włókien mięśni szkieletowych	133
Synapsa aksono-mięśniowa	134
Choroby mięśni szkieletowych	136
Dystrofie mięśniowe	137
Dystrofia mięśniowa rzekomoprzerostowa Duchenne'a	138
Dystrofia mięśniowa Beckera	139
Dystrofia mięśniowa twarzowo-łopatkowo-ramieniowa	139
Dystrofia mięśniowa kończynowo-obręczowa	140
Dystrofia Leydena i Möbiusa	141
Zapalenie wielomięśniowe	141
Zaburzenia metabolizmu włókna mięśniowego	142
Zaburzenia mitochondrialne	144
Miotonie	144
Miastenie i zespoły miasteniczne	146
Miopatie objawowe	147
Choroby zakaźne mięśni szkieletowych	148
Włośnica	148
Zapalenie mięśni z martwicą	148
Nowotwory mięśni	149
Mięśniak prążkowanokomórkowy mięsakowy	149

Układ kontroli ruchu	150
Wady i choroby wrodzone układu nerwowego	150
Histogeneza układu nerwowego	150
Zaburzenia rozwojowe mózgu i rdzenia	154
Choroby metaboliczne układu nerwowego	161
Organizacja układu kontroli ruchu	163
Układy neuroprzebieżnikowe ośrodkowego układu nerwowego	163
Poziom rdzenia kręgowego	168
Patologia napięcia mięśniowego	181
Poziom jąder (zwojów) podstawnych	185
Choroba Parkinsona	187
Płasawica Huntingtona	187
Hemibalizm	188
Patologia mózdzku	188
Poziom kory mózgu	190
Choroby naczyniowe mózgu	197
Przejęciowe ataki niedokrwienne	199
Udary niedokrwienne mózgu	200
Zespoły kliniczne z tętnic przedniego kręgu naczyniowego	201
Zespoły kliniczne z tętnic tylnego kręgu naczyniowego	202
Zespoły krwotoczne	204
Krwotok śródmózgowy	204
Tętniaki i malformacje tętniczo-żylnych naczyń mózgu	206
Krwaki nadtwardówkowe i podtwardówkowe	206
Następstwa chorób naczyniowych mózgu	207
Choroby nerwów obwodowych	208
Kliniczny obraz zaburzeń układu ruchu	211
Pęcherz neurogeny	215
Padaczka	220
Padaczki o określonej etiologii (wtórne)	222
Patologia tkanki łącznej	223
Układ immunologiczny	223
Pojęcia podstawowe	223
Elementy systemu immunologicznego	226
Układ zgodności tkankowej	236
Zapalenie	237
Mediatory zapalenia	239
Regulacja procesu zapalnego	246
Patomorfologia zapalenia ostrego i przewlekłego	249
Choroby autoimmunologiczne	255
Immunopatologia tkanki łącznej	255
Reumatoidalne zapalenie stawów	261
Toczeń rumieniowaty układowy	263
Zespół Sjögrena	264
Twardzina układowa	265
Zapalenie wielomięśniowe i skórno-mięśniowe	265

Seronegatywne spondyloartropatie	267
Sarkoidoza i inne choroby o etiologii autoimmunologicznej	269
Reumatyzm tkanek miękkich	273
Zespół fibromialgii, entezopatie i tendopatie	275
Zapalenia ścięgien i kaletek maziowych	277
Zmęczeniowe zapalenie mięśni	278
Skorowidz	279